

**Տ. ՆԱԹԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ԳԱԼՍՏՅԱՆ ԿԻՐԱԿԻՒՆ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ
(13 մարտի, 2016 թ.)**

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

*«Քանզի գալոց է Որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ
Հանդերձ Հրեշտակօք իւրովք, եւ յայնժամ Հատուցէ
իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր»
(Մատթ. ԺԶ. 27):*

Քրիստոնեական վարդապետութեան եւ ոչ մի ճշմարտութիւն չի ենթարկուել այնպիսի հարձակումների, ինչպես հավիտենական կյանքի եւ վերջին դատաստանի գաղափարը: Սրա դեմ են ծառացել թե՛ հին եւ թե՛ նոր աշխարհի շատ մտածողներ, որոնք մարդու գոյութիւնը ջանում են սահմանափակել սոսկ երկրային կյանքի ընթացքով: Այս բոլոր հարձակումների դրդապատճառը, թերեւս, ցանկութիւնն է Աստուծո առաջ պատասխանատվութիւնից ազատ մնալու եւ անպատիժ ապրելու՝ ըստ մեղսական կամքի: Կարծես թե, եթե մտովի ժխտում են վերջին դատաստանի ճշմարտութիւնը, ապա այն չի՛ լինելու, չի՛ լինելու գալիք կյանքի փոխհատուցումը:

Սակայն հավիտենական կյանքն ու ահեղ դատաստանը, որքան որ ընդդիմախոսներ են ունեցել եւ ունեն, այնքան էլ պաշտպաններ են եղել ու կան: Բոլոր ողջախոհ իմաստասերներն ու ջերմեռանդ քրիստոնյաները ոչ միայն իրենք են համոզվել, այլեւ կարողացել են ուրիշներին համոզել մեռելների հարութեան եւ վերջին դատաստանի ճշմարտութեան մեջ:

Աստվածաշունչ Մատթանը երբեք չի ջանում ապացուցել հավիտենական կյանքի եւ արդար Դատաստանի ճշմարտութիւնը, քանի որ ամեն մի էջի, ամեն մի տողի մեջ այն ընկալվում է իբրեւ հայտնի եւ ընդունված իրողութիւն, իբրեւ հիմք եւ առանցք Քրիստոս Փրկչի առաքելութեան, քանզի «եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ապա եւ Քրիստոս չէ յարուցեալ: Եւ եթէ Քրիստոս չէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւնն մեր, ընդունայն են եւ հաւատքն ձեր» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 14):

Սուրբ Գիրքը նպատակ չունի մեզ համոզելու վերջին դատաստանի լինելության ճշմարտության մեջ. նրա նպատակն է մեզ նախապատրաստելու այն արժանիորեն դիմավորելու եւ ուրախությամբ ընդունելու Արդար Դատավորի փոխհատուցումը:

Հիսուս Քրիստոսի երկրորդ գալուստը ուղեկցվում է Ահեղ Դատաստանի գաղափարով, քանի որ Նա «գալոց է... ի դատել զկենդանիս եւ զմեռեալս» (Պատարագամատոյց):

Հիսուս Քրիստոս առաջին անգամ եկավ աշխարհ հանուն մեր փրկության, եկավ՝ մեզ ազատելու մեղքի անեծքից ու մահից: Նա եկավ այնպիսի հեղուկությամբ ու խոնարհությամբ, որ նույնիսկ նրանք, ովքեր սպասում էին Նրան ու նրա փրկությանը, չճանաչեցին Նրան: Որքան միջոցներ Նա գործադրեց՝ մարդկանց մեջ սեփական մեղքի գիտակցությունը արթնացնելու համար, ինչպիսի՞ ինքնագոհությամբ կարողացավ մարդկանց քավության ուղու վրա կանգնեցնել եւ հեռացնել նրանց մեղսալից կյանքից:

Այս նպատակով Նա ինքն էր ուսուցանում մարդկանց: Իր հավատքի հաստատման համար Նա կրեց բազում տառապանքներ ու խաչի մահով մեռավ, ապա հարություն առավ մեռելներից, համբարձավ երկինք եւ Սուրբ Հոգին ուղարկեց Առաքյալներին:

Այս ամենից հետո պետք էր սպասել միայն բարի պտուղների: Սակայն արդար հասկերի հետ սկսեցին երեւան գալ ու փարթամանալ նաեւ որոմներ: Եւ այսպիսի խառնակ համակեցությունը պիտի շարունակվի մինչեւ ի կատարած աշխարհի, որը հետեւելու է Երկրորդ Գալստյանը:

Անհայտ է ժամանակը Երկրորդ Գալստյան, միայն հայտնի է նրա նպատակը. «Վասն աւուրն եւ ժամու այնորիկ ոչ ոք գիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս եւ ոչ Որդի, բայց միայն Հայր: Զգոյշ եղերուք, հսկեցեք եւ կացեք յաղօթս, զի ոչ գիտեք երբ ժամանակն իցէ» (Մարկ. ԺԳ. 32):

Հիսուս Քրիստոս գալու է՝ դատելու ողջերին ու մեռածներին, փոխհատուցելու նրանց՝ ըստ իրենց գործերի. արդարներին շնորհելու հավիտենական կյանք, իսկ մեղավորներին՝ հավիտենական պատիժ: Այս Դատաստանի տեսլականն է, որ մարդկանց մղում է ապաշխարության ու քավության, արդար գործերի ու անարատ կյանքի:

Քրիստոսի Երկրորդ Գալուստը կոչվում է նաեւ Համընդհանուր Դատաստան, որովհետեւ Տիրոջ ատյանի առջեւ պիտի կանգնեն բոլոր ժամանակների եւ բոլոր ազգերի մարդիկ:

Դատաստանն այդ կոչվում է Ահեղ, քանզի այն ուղեկցվելու է բնության սարսափելի երեւույթներով, աշխարհի վերափոխումով (Մատթ. Դ. 29),

որովհետեւ ամենուրեք երկրի վրա իշխելու է Ամենապատժող Արդարությունը:

Տիրոջ Դատաստանը կոչվում է վերջին, որովհետեւ այն լինելու է վերջնական ու անվճռափոխ:

Ահապատիկ, ակնհայտ է, որ ահեղ է լինելու Վերջին Դատաստանը, սակայն ոչ բոլորի համար: Այն սարսափելի է ու անցանկալի մեղավորների համար, բայց ցանկալի՝ արդարների համար: Նրանք, ովքեր հետեւում են Տիրոջը եւ ընթանում են Նրա պատվիրաններով, ուրախությամբ են սպասում եւ, նույնիսկ, տենչում Նրա Դատաստանին: Առանց դրա մեր առաքինություններն օթեւան ու հանգրվան չունեն: Այս աշխարհում մենք ավելի ու ավելի հաճախ ենք հանդիպում չարի ու արատների հաղթանակներին, քան առաքինությունների: Այսպիսի աղավաղված վիճակն էլ դրդում է մեզ՝ սպասելու մեկ այլ կյանքի, ուր առաքինությունը կստանա իր արժանավաստակ պարգեւը, իսկ չարն՝ իր արժանի պատիժը:

Արդարեւ, առաքինությունն այս կյանքում եւս ստանում է իր պարգեւը՝ խղճի հանգստությունը եւ ուրիշների կողմից տրված պատիվները: Սակայն լիարժեք պարգեւը տրվելու է ապագա կյանքում՝ Արդար Դատաստանի ժամանակ, երբ «Արդարքն ծագեսցեա իբրեւ զարեզակն յարքայութեան երկնից» (Մատթ. ԺԳ. 43):

Այնժամ, հավատքով ու բարեպաշտությամբ ընթացողները կհասկանան, որ իզուր չեն իրենց հավատքի համար կրել վիշտ ու անարգանք, դժբախտություն ու վիրավորանք: Այս ամենի համար արժանի պարգեւ պիտի ստանան:

Այնժամ, մեղավորներն ու անհավատները կհասկանան, որ իզուր են իրենք իրենց մխիթարել Վերջին Դատաստանի հանդեպ անհավատությամբ ու թերամտությամբ, զուր են եղել իրենց մեղքերի համար անպատիժ մնալու հույսերը: Ոչ մի մեղք, ոչ մի չար արարք անպատիժ ու անփոխհատույց չի մնա Արդար Դատավորի կողմից:

Արդ, ի՞նչ է մեզ մնում անելու:

Ամենից առաջ եւ առավելապես հարկ է հեռու մնալ մեղքից եւ ապաշխարել՝ հուսալով Տիրոջ ողորմածությանն ու երկայնամտությանը: Իսկ ապաշխարության հետ միասին անհրաժեշտ է ջանք չխնայել բարի գործերի համար, որոնք մեզ կարդարացնեն Աստուծո առաջ:

«Այսուիւրեւ, եղբարք իմ սիրելիք, հասարակութիւն եղերուք, անշարժ կացէք, առաւել լերուք ի գործ Տեստն յամենայն ժամ. գիտասցիք զի վստարակքն ձեր ոչ են ընդունայն առաջի Տեստն» (Ա. Կորնթ. ԺԶ. 58). ամեն: